Aan:	**PvdA Duurzaam / Themagroep Energie**
Van:	**Frans A. van der Loo en Kees van Gelder**
Betreft:	**SER Energieakkoord: commentaar (CONCEPT)**
Datum:	**120913**

Het SER Energieakkoord heeft dan toch het licht gezien. Als input voor de Themagroepvergadering op 17 mei en discussies binnen PvdA Duurzaam geven wij hieronder graag onze commentaren op dit akkoord.

●1. Draagvlak

Het akkoord is een echt "polderakkoord" met deelname van het gehele veld van belanghebbenden: bedrijfsleven, overheid, verschillende belangenorganisaties en niet-gouvernementele organisaties. Hiermee is een breed draagvlak gecreëerd en de Themagroep juicht dat toe. Binnen de politieke cultuur van Nederland is een solide draagvlak een noodzakelijke voorwaarde om iets gedaan te krijgen, zeker wanneer het gaat om veelkleurige onderwerpen als verduurzaming van onze energievoorziening. De keerzijde is dat het akkoord gekenmerkt wordt door een veelheid van compromissen, die niet iedereen gelukkig zal maken. Maar er is ontegenzeglijk commitment om de compromissen uit voeren en zo nodig aan te scherpen indien in de toekomst blijkt dat afgesproken doelstellingen niet worden gehaald. Veel zal afhangen van de wijze waarop het akkoord in wet- en regelgeving geïmplementeerd zal gaan worden, maar duidelijk is dat men in de toekomst moeilijk om dit akkoord heen kan.

●2. Geen structurele aanpak

Het glas is half leeg, Het Energieakkoord bestrijkt een veelheid aan aspecten van duurzame energie, maar lijkt toch te zijn voorbijgegaan aan een aantal al eerder geformuleerde initiatieven. Het DOPP-Manifest 'Naar een Duurzame economie' en het PvdA Duurzaam advies aan de Commissie Melkert ''Duurzaam de crisis uit' pleiten voor een structurele aanpak van de crisis door een duurzame energiehuishouding en een circulaire, biobased economie structureel te bevorderen. Als centrale maatregelen hiervoor worden voorgesteld:

● Gelijk speelveld duurzame en fossiele energie resp. duurzame en conventionele investeringen, door:
- ETS te versterken, en zoniet een CO2-belasting in te voeren.
- Vergroening van het belastingstelsel

● Hervorming van de Energiebelasting:
- Weer echt een milieubelasting ervan maken met als doel duurzaam te bevorderen
- Progressief i.p.v. degressief tarief
- Lokale opwekking en gebruik van duurzame energie niet belasten.

● Aardgasbatenfonds voor structurele investeringen gericht op een duurzame energiehuishouding.
- Conform het PBL-advies Wissels omzetten, bouwstenen voor een robuust milieubeleid voor de 21^{e} eeuw'.

Al deze en dergelijke structurele maatregelen ontbreken in het Energieakkoord. Daarmee biedt het Energieakkoord geen structurele, lange termijn visie op duurzaamheid.

●3. Energietransitie

Het glas is half vol, duurzame energie maakt een volgende regime-stap. Duurzame energie zal de stap moeten maken van niche naar regime. Dat kan via revolutie of adaptatie. Duurzame energie is allang met een geleidelijk adaptatie-proces bezig. Het is nu de eerste keer dat in SER-verband een Groen Akkoord afgesproken wordt, de DE-beweging verkeert in dezelfde positie als de vakbeweging vroeger, en komt weer een beetje meer aan de macht (zie ook het kommentaar van Wouter van Dieren en Vincent van den Brekel in de Volkskrant). Deze eerste keer zijn er onvermijdelijk compromissen, maar het proces zal doorgaan binnen SER-verband. Groen wordt nu even sterk als Sociaal. En als waargemaakt wordt hetgeen in dit Energieakkoord staat, namelijk dat we gaan voor windenergie op zee en voor 16% DE (zij het iets later), dan kan Rutte nooit meer zeggen dat molens op subsidie draaien en Leegte kan nooit meer de 16% ter discussie stellen.

●4. Energiebesparing

Iedereen roept dat we nu echt wat aan energiebesparing in de bouw moeten doen, maar dit akkoord lijkt wel erg bescheiden:

● Waarom 1,5% per jaar en niet de 2,0% die mogelijk is en veel bepleit wordt?- Voor koopwoningen wordt geen extra budget uitgetrokken
● Woningen krijgen alleen een indicatief label en geen verplicht. Iedereen wil energiebesparing, ook de VVD, maar hoe willen we dat dan? Subsidiëren willen we niet want dat is te duur, fiscaal faciliteren willen we niet want dat levert een te ingewikkeld belastingstelsel op, normeren willen we niet want dat beperkt de individuele keuzevrijheid. Wel wordt vermeld dat een "revolverend fonds voor energiebesparing" van € 150 miljoen zal worden ingesteld, door "de markt" aan te vullen tot € 600 miljoen. Wij volgen met interesse hoe zo'n fonds gestalte gaat krijgen en hoe verhuurders en woningbezitters ervan kunnen profiteren.
● Er worden geen (energiezuiniger) normen vastgelegd in het Bouwbesluit.
● De uitvoering van Wet Milieubeheer zal worden versterkt die grote bedrijven verplicht stelt energiebesprarende maatregelen die implementeren die een terugverdientijd van 5 jaar of beter hebben.
● De energiebelasting voor bedrijven wordt verhoogd. Deze verhoging wordt gecompenseerd door, o.a., afschaffing van de kolenbelasting. Dit schuurt. Energiebesparing betekent uiteindelijk kostenverlaging voor de industrie. Compensatie voor de verhoogde energiebelasting neemt de prikkel weg voor de grote energiegebruikers om naar nieuwe wegen van energiebesparing te zoeken.

●5. Decentraal
Er komt meer ruimte voor decentrale energie-initiatieven, doordat over energie van de buurman 7,5 ct/kWh minder belasting geheven zal worden. Dat is prima, maar het is hooguit een eerste stap:
● Waarom is de vrijstelling maar gedeeltelijk (7,5 ct/kWh) en niet volledig (11,2 ct/kWh)?
● Waarom wordt alleen de e-belasting verminderd en niet ook de transportkosten?
● Waarom wordt de inkomstenderving niet door alle energiegebruikers gecompenseerd, maar alleen door de eerste schijf?
● Waarom wordt 'energie van de buurman' ingeperkt tot postcodegebieden van 4 cijfers plus omringende i.p.v. bijvoorbeeld postcoderegio's van 2 cijfers. Bij iedere ruimtelijke demarcatie zullen conflicten met het gelijkheidsbeginsel ontstaan.

●6. SDE+ besparing: waarheen?
De doelstelling 16% 2020 wordt verlaagd naar 14% 2020. Dat betekent minder SDE+ uitgave. Die besparing, of in termen van min. Kamp deze *'kosteneffectieve uitrol van DE*', of iets meer ideologisch getint deze *'slimmere aanpak van DE'*, komt in principe ten goede aan burgers en bedrijfsleven, alhoewel een deel ook zal worden aangewend om de gevolgen van andere maatregelen te dempen. Hoe dit gaat worden uitgewerkt is nog erg onduidelijk. In de brief van min. Kamp eerder aan de Kamer stuurde lezen we a) een forse lastenverlichting voor burgers en bedrijven', maar ook 'isolatie van woningen'. Zo zal een deel van de SDE+ besparing gebruikt wordt om de inkomstenderving t.g.v. het opgeven van de kolenbelasting te dekken..

●7. EIA: waarheen?
Min. Kamp stelt in zijn brief dat het EIA-budget beperkt wordt ten gunste van een nieuwe innovatieregeling, en dat het resterende budget meer op energiebesparing gericht wordt. De DE-Koepel stelt ook dat er een verschuiving van EIA middelen zal plaatsvinden, maar dat de EIA juist voor duurzame energie projecten (die geen SDE+ kunnen krijgen) geborgd zal worden. In het akkoord wordt in Hst 11 (Pijler 9) aangegeven dat overheidsmiddelen beschikbaar zullen worden gesteld voor innovatieprogramma's, voornamelijk gericht op de export. Het budget hiervoor zal worden verkregen door de EIA met dezelfde bedragen te verlagen.

●8. Innovatie en implementatie
Met de nieuwe innovatieregeling ten koste van het EIA-budget worden innovatie en implementatie hier weer uit elkaar getrokken, zoals het kabinet Rutte 1 al eerder inzette. Maar ze hebben elkaar juist nodig, het is vooral *'learning by doing'*. De nieuwe innovatieregeling wordt gericht op 'demonstratieprojecten van schone energie', terwijl de EIA juist implementatie ondersteunt. Met demoprojecten wordt de Valley of Death niet overbrugd. Een Energieakkoord dat een duurzame energiehuishouding structureel wil bevorderen, moet innovatie en implementatie elkaar juist optimaal laten versterken.

●9. Transitie-arrangementen

Bij een energietransitie zal het oude regime plaats moeten maken voor het nieuwe regime. Daar zullen winnaars en verliezers bij zijn. Weer: dat kan via revolutie ('Verelendung') of via adaptatie, waarbij rekening gehouden wordt met de situatie van de verliezers. Een Energieakkoord zou dergelijke adaptatie-arrangementen dienen te formuleren. Als het inderdaad zo is dat de SDE+-besparing gebruikt wordt om het wegvallen van de kolenbelasting te dekken, zie je zo'n soort arrangement ontstaan. De (oude) kolencentrales gaan dicht, de kolenboeren worden gecompenseerd doordat ze geen kolenbelasting meer hoeven te betalen, en dat wordt bekostigd uit de SDE+-gelden. Afgezien van het onder 4 genoemde bezwaar tegen compensatie is nog niet zo gek: de SDE+ geleidelijk aan minder gebruiken voor het stimuleren van duurzame energie en meer voor het uitfaseren van de oude energie.
Misschien is dit vergezocht, want verder zien we weinig aanwijzingen dat het Energie-akkoord aandacht geeft aan dergelijke uitfaserings-arrangementen.

Op een aantal plaatsen in het akkoord wordt gesproken over "niet-financiële barriières" die verduurzaming van energie in de weg zouden staan, zonder dat wordt aangeven welke deze zijn. De partijen in het akkoord hebben zich gecommitteerd om voor 1 juli 2014 deze "barrières" te slechten middels "werkbare oplossingen". Dit lijkt ons een wel erg vaag commitment. Zo is er ook de nodige vaagheid rond de werkgelegenheidsgevolgen van het akkoord. Zonder nadere rechtvaardiging postuleert het akkoord dat uitvoering van het akkoord 90 000 arbeidsplaatsen zou opleveren. Wij kunnen ons vinden in dit sentiment, maar hadden graag wat meer concrete onderbouwing van deze verwachting gezien aangezien creatie van werkgelegenheid wel eens een erg belangrijk verkoopargument van dit akkoord zou kunnen zijn.